

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΤΡΙΤΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΥΠΟΘΕΣΗ M.D. ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Αίτηση Αριθ. 40907/98)

ΑΠΟΦΑΣΗ

6 Μαρτίου 2001

Στρασβούργο, 6 Μαρτίου 2001

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το Άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως. Υπόκειται σε τυπογραφική διόρθωση πριν τυπωθεί στην οριστική της μορφή στις επίσημες εκθέσεις επιλεγμένων αποφάσεων του Δικαστηρίου.

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

Επί της υποθέσεως M.D. κατά Ελλάδος.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Τρίτος Τομέας) συνεδριάζον ως Τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Κος J.-P. Costa, *Πρόεδρος*
Κος Χ. Λ. Ροζάκης,
Κος Λ. Λουκαΐδης,
Κος P. Küris,
Κα F. Tulkens,
Κος K. Jungwiert,
Σερ Nicolas Bratza, *δικαστές*
και Κα S. Dollé, *Γραμματεύς του Τμήματος,*

Αφού συζήτησε κεκλεισμένων των θυρών την 8η Φεβρουαρίου 2000 και την 13η Φεβρουαρίου 2001,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την τελευταία των ως άνω ημερομηνιών.

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση ξεκίνησε με μία αίτηση (Αριθ. 40907/98) κατά της Ελλάδος που κατετέθη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ("η Επιτροπή") δυνάμει του πρώην Άρθρου 25 της Συμβάσεως για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ("η Σύμβαση") από ένα Σύρο πολίτη, τον κ M.D. ("ο αιτών"), στις 24 Απριλίου 1998.

2. Ο αιτών εκπροσωπήθηκε από την Κα Ι. Κούρτοβικ, δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική κυβέρνηση ("η κυβέρνηση") εκπροσωπήθηκε

από τον Αντιπρόσωπο του Agent, Κο Μ. Απέσσο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και την Κα Κ. Γρηγορίου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο αιτών ισχυρίσθηκε συγκεκριμένα ότι οι συνθήκες κράτησής του εν αναμονή της απελάσεώς του συνιστούσαν απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση, και παραπονέθηκε για την νομιμότητα και την διάρκεια της κράτησής του και για την έλλειψη σχετικών ένδικων μέσων βάσει του εγχωρίου δικαίου.

4. Στις 24.4.1998 ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε μία ένδειξη (indication) βάσει του πρώην άρθρου 36 των Δικονομικών Κανόνων της Επιτροπής. Στις 10.7.1998 η Επιτροπή αποφάσισε να μην ανανεώσει αυτή την ένδειξη.

5. Η αίτηση διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο την 1.11.1998 όταν τέθηκε σε ισχύ το Πρωτόκολλο Αριθ. 11 της Συμβάσεως (Άρθρο 5 § 2 του Πρωτοκόλλου Αριθ. 11).

6. Η αίτηση ανατέθηκε στον Τρίτο Τομέα του Δικαστηρίου (Κανόνας 52 § 1 των Κανόνων του Δικαστηρίου). Εντός του τομέως, το Τμήμα στο οποίο θα ανετίθετο η υπάθεση (Άρθρο 27 § 1 της Συμβάσεως) συγκροτήθηκε σύμφωνα με τον Κανόνα 26 § 1 των Κανόνων του Δικαστηρίου.

7. Με την απόφαση της 8.2.2000, το Τμήμα κήρυξε την αίτηση μερικώς παραδεκτή.

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΤΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

8. Ο αιτών ισχυρίζεται ότι ενώ ήταν στην Συρία κατηγορήθηκε για εγκλήματα κατά της εθνικής ασφάλειας, και συγκεκριμένα ότι διοχέτευσε πληροφορίες ενώ υπηρετούσε την στρατιωτική του θητεία. Ο αιτών διέφυγε από την χώρα. Ισχυρίζεται ότι μεταγενέστερα κηρύχθηκε ένοχος και καταδικάσθηκε σε θάνατο.

9. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο αιτών εισήλθε λαθραίως στην Ελλάδα, πιθανώς τον Ιούλιο 1983. Ο αιτών ισχυρίζεται ότι εισήλθε νομίμως στην Ελλάδα.

10. Το 1987 ο αιτών συνελήφθη από τις Ελληνικές αρχές για εγκλήματα σχετικά με ναρκωτικά. Το 1988 κρίθηκε ένοχος σε πρώτο βαθμό από το τριμελές Εφετείο Αθηνών. Το δικαστήριο δέχθηκε ότι ο αιτών ήταν χρήστης ναρκωτικών ουσιών, και τον καταδίκασε σε φυλάκιση δύο ετών. Η καταδίκη του αιτούντος επικυρώθηκε και από το πενταμελές Εφετείο Αθηνών το 1989.

11. Το 1989 ο αιτών υπέβαλε αίτηση για να λάβει την ιδιότητα του πρόσφυγα στο Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) στην Αθήνα και αναγνωρίσθηκε από την UNHCR ως πρόσφυγας. Τότε, του χορηγήθηκε από τις Ελληνικές αρχές μία κάρτα παραμονής αλλοδαπού.

12. Σύμφωνα με την καθ'ης κυβέρνηση, η άδεια παραμονής του στην Ελλάδα έληξε στις 8.1.1991. Εν τούτοις, εκείνος παρέμεινε παρανόμως.

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Étrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

13. Κατά την διάρκεια του 1991 ο αιτών συνελήφθη για κλοπή και παράνομη οπλοφορία, και προφυλακίσθηκε. Το 1993 κρίθηκε ένοχος αυτών των κατηγοριών από το μικτό ορκωτό Εφετείο Ναυπλίου και καταδικάσθηκε σε κάθειρξη πεντέμισι ετών.

14. Στις 6.6.1994 απολύθηκε με περιοριστικούς όρους. Την ίδια ημέρα, ο Αστυνομικός Διευθυντής διέταξε την απέλασή του από την Ελλάδα για λόγους που αφορούν το δημόσιο συμφέρον.

15. Στις 23.6.1994 ο αιτών υπέβαλε αίτηση στις Ελληνικές αρχές για να λάβει την ιδιότητα του πρόσφυγα. Στις 4.8.1994 ο Υπουργός Δημοσίας Τάξεως απέρριψε την αίτηση κρίνοντάς την καταχρηστική διότι "υπεβλήθη δέκα χρόνια μετά την άφιξη του αιτούντος στην Ελλάδα, με τον προφανή σκοπό να αποφύγει την νόμιμη απέλασή του μετά την απόλυσή του από τις φυλακές όπου εξέτισε μακροχρόνιες καταδίκες για πολύ σοβαρά εγκλήματα".

16. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι μετά από αυτή την απόφαση ο αιτών ζήτησε να απελαθεί στην ΠΓΔΜ και στις 19.9.1994 εστάλη σε αυτή την χώρα, αλλά αργότερα επέστρεψε στην Ελλάδα παρανόμως. Εν τούτοις, ο αιτών ισχυρίζεται ότι ουδέποτε "απελάθηκε νομίμως" προς την ΠΓΔΜ. Ουδέποτε ζήτησε να πάει εκεί, ούτε και έγινε δεκτός από εκείνη την χώρα.

17. Στις 9.7.1995 ο αιτών συνελήφθη στην Ελλάδα για εγκλήματα ναρκωτικών. Στις 26.11.1996 κρίθηκε ένοχος και καταδικάσθηκε σε τριετή φυλάκιση και πρόστιμο από το τριμελές Εφετείο Αθηνών. Το 1998 το πενταμελές Εφετείο Αθηνών επικύρωσε την καταδίκη και την ποινή.

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

18. Στις 25.6.1997 ο αιτών ζήτησε να απολυθεί με περιοριστικούς όρους ισχυριζόμενος μεταξύ άλλων ότι θα μπορούσε να επιστρέψει στην Συρία δεδομένου ότι είχε λάβει αναστολή. Το δικαστικό συμβούλιο του Πρωτοδικείου Πειραιώς εξέτασε εν ουσία την αίτηση του αιτούντος στις 16.7.1997. Παρ' ότι στον αιτούντα δεν επιτράπη να παραστεί στην διαδικασία, ο εισαγγελεύς ήταν παρών και μίλησε. Το δικαστήριο αποφάσισε να απολυθεί ο αιτών με περιοριστικούς όρους και να απελαθεί από την Ελλάδα. Έκρινε ότι η διαγωγή του αιτούντος κατά την διάρκεια της κρατήσεώς του έδειχνε ότι δεν επρόκειτο αυτός να διαπράξει άλλα εγκλήματα εάν αφηνόταν ελεύθερος, και ότι δεν υπήρχε λόγος να παραταθεί η κράτησή του.

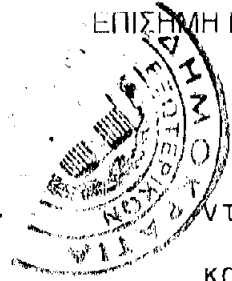
19. Κατόπιν αυτού, ο αιτών απολύθηκε από την φυλακή στις 10.7.1997 και τέθηκε υπό αστυνομική κράτηση μέχρι την απέλασή του, με βάση την άποψη του Αντιεισαγγελέα του Αρείου Πάγου ότι η απόφαση Αριθ. 4803/13/7Α/18-26.6.92 είχε εφαρμογή κατ' αναλογία και σε υποθέσεις απελάσεων που είχαν διαταχθεί από τα δικαστήρια (βλ. παράγραφο 39 κατωτέρω). Αρχικά ο αιτών κρατήθηκε στο κρατητήριο της Δραπετσώνας. Οι Ελληνικές αρχές τον εφοδίασαν με ένα προσωρινό διαβατήριο και στις 12.9.1997 έλαβε άδεια από την Πρεσβεία της Συρίας στην Αθήνα να εισέλθει στην Συρία.

20. Ο αιτών ισχυρίζεται ότι το κρατητήριο της Δραπετσώνας αποτελείται από 20 κελιά. Κατά καιρούς κρατούνται εκεί 100 άτομα. Το κελί του αιτούντος ήταν υπερπλήρες. Ανάλογα με το πλήθος των κρατουμένων κάθε νύχτα, στο κελί μπορεί να κρατού-

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

νταν και "δεκαπλάσιος αριθμός" προσώπων. Δεν υπήρχαν κρεβάτια και στους κρατούμενους δεν δίνονταν στρώματα, σεντόνια ή κουβέρτες. Μερικοί κρατούμενοι κοιμόνταν στον διάδρομο. Τα κελιά ήταν βρώμικα και οι εγκαταστάσεις υγιεινής ανεπαρκείς δεδομένου ότι είχαν σχεδιασθεί για πολύ μικρότερο αριθμό προσώπων. Το ζεστό νερό σπάνιζε. Για μακρά διαστήματα δεν υπήρχε καν ζεστό νερό. Δεν υπήρχε καθαρός αέρας ή φυσικό φως, ούτε και προαύλιο για άσκηση. Ο μόνος χώρος όπου οι κρατούμενοι μπορούσαν να περπατήσουν ήταν στον διάδρομο που οδηγούσε στις τουαλέτες.

21. Σύμφωνα με τον αιτούντα, στο κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας δεν υπήρχε κανενός είδους ψυχαγωγική ή άλλη δραστηριότητα. Ο αιτών δεν μπορούσε καν να διαβάσει ένα βιβλίο δεδομένου ότι στο κελί υπήρχε μεγάλος συνωστισμός. Στους κρατούμενους δινόταν ένα "στοιχειωδώς ικανοποιητικό πιάτο φαγητού" δύο φορές την ημέρα. Ουδέποτε δόθηκε γάλα, ενώ τα φρούτα, τα λαχανικά και το τυρί εμφανίζονταν σπανίως στο συσσίτιο. Επί πλέον, οι κρατούμενοι δεν μπορούσαν να προμηθευτούν τρόφιμα από έξω. Ο αιτών δεν είχε πρόσβαση σε γιατρό ή φαρμακοποιό. Επειδή επιτρέπονταν επισκέψεις μόνο από συγγενείς, οι αλλοδαποί κρατούμενοι δεν είχαν ποτέ επισκεπτήριο. Ο αιτών δεν μπορούσε να απευθυνθεί στις κοινωνικές υπηρεσίες ή στον εισαγγελέα. Παρ' ότι υπήρχαν καρτοτηλέφωνα, ο αριθμός τους ήταν σαφώς ανεπαρκής. Οι περιπτώσεις κακομεταχείρισης από τους φρουρούς δεν ήταν σπάνιες.

22. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ζεστό νερό υπήρχε επί 24ώρου

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

βάσεως στο κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας. Η τροφή που παρέχόταν στους κρατούμενους ήταν επαρκής και πολύ καλής ποιότητας. Το ίδιο σιτισίο είχαν και οι αστυνομικοί. Εκεί που κρατείτο ο αιτών υπήρχε επαρκές φυσικό φως. Ο αιτών ήταν ελεύθερος να κυκλοφορεί σε ένα πλατύ διάδρομο σε τακτά διαστήματα κατά την διάρκεια της ημέρας. Ο χώρος κράτησης καθαριζόταν καθημερινά από το προσωπικό του κέντρου και απολυμαινόταν τακτικά. Υπήρχε ιατρική φροντίδα.

23. Το φθινόπωρο του 1997 πραγματοποιήθηκε απεργία πείνας στο κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας.

24. Στις 28.11.1997 ο αιτών ζήτησε από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης να του επιτρέψει να ταξιδέψει σε άλλη χώρα εκτός της Συρίας όπου ισχυριζόταν ότι θα αντιμετώπιζε την θανατική ποινή.

25. Στις 2.2.1998 ο αιτών υπέβαλε αίτηση άρσης της διαταγής απελάσεώς του επικαλούμενος μεταξύ άλλων την Ευρωπαϊκή Σύμβαση κατά των Βασανισμών και Άλλης Σκληρής, Απάνθρωπης και Ταπεινωτικής Μεταχείρισης και Τιμωρίας, και το γεγονός ότι είχε αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας από την UNHCR. Ισχυρίσθηκε επίσης ότι η συνεχιζόμενη κράτησή του παραβίαζε το Άρθρο 5 της Συμβάσεως και ότι η διαταγή απελάσεως είχε εκδοθεί κατά παράβαση του εθνικού δικαίου.

26. Τον Μάρτιο 1998 υπήρχαν 40 με 50 κρατούμενοι στο κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας.

27. Τον Απρίλιο 1998 ο αιτών μεταφέρθηκε στην Διεύθυνση Α-

ατυνομίας στην Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Σύμφωνα με τον αιτούντα, οι συνθήκες ήταν παρόμοιες με της Δραπετσώνας, παρά το γεγονός ότι υπήρχε φυσικό φως και καθαρός αέρας στα κελιά και επαρκές ζεστό νερό. Η κυβέρνηση περιγράφει τις συνθήκες στην Αλεξάνδρας ως ίδιες με της Δραπετσώνας.

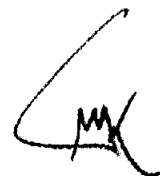
28. Στις 28.4.1998 ο εκπρόσωπος της UNHCR στην Αθήνα ζήτησε από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης να μην εκδώσει τον αιτούντα στην Συρία μέχρι να εξετασθεί η υπόθεσή του.

29. Στις 11.5.1998 το δικαστικό συμβούλιο του πρωτοδικείου Πειραιώς απέρριψε την άρση της διαταγής απελάσεως υπενθυμίζοντας μεταξύ άλλων ότι στην αίτησή του της 25.6.1997 ο αιτών είχε ισχυρισθεί ότι δεν υπόκειτο πλέον σε δίωξη στην Συρία. Η απόφαση του δικαστηρίου δεν περιείχε καμμία ρητή διάταξη ως προς τον ισχυρισμό του αιτούντος σχετικά με την κράτησή του.

30. Στις 26 και 28 Ιουλίου 1998 ο αιτών ζήτησε από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης να άρουν την διαταγή απελάσεώς του, και, εν πάση περιπτώσει, να τον απολύσουν.

31. Στις 31.12.1998 ο αιτών απελάθηκε στην Συρία. Η Ελληνική κυβέρνηση ισχυρίσθηκε ότι ενημερώθηκε από την Ιντερπόλ ότι η Συρία δεν είχε ζητήσει την έκδοσή του.

32. Ο αιτών ισχυρίζεται ότι με την επιστροφή του στην Συρία ετέθη υιό κράτηση.

II. ΣΧΕΤΙΚΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

33. Το Άρθρο 74 § 1 του Ποινικού Κώδικα προβλέπει τα εξής:

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάσθηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση με βάση τα Άρθρα 52 και 53 του Ποινικού Κώδικα με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν επικυρωθεί από την χώρα. Όταν ο αλλοδαπός βρίσκεται νόμιμα στην χώρα, η απέλαση δεν μπορεί να διαταχθεί εάν δεν του έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή."

34. Το Άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα προβλέπει για την απόλυση φυλακισμένων υπό όρο.

35. Το Άρθρο 105 του ίδιου Κώδικα προβλέπει ότι το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει ορισμένες υποχρεώσεις σε ένα πρόσωπο που απολύεται υπό όρο, όπως μεταξύ άλλων σε σχέση με τον τόπο κατοικίας του.

36. Την 15.1.1981 ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου διετύπωσε την άποψη ότι παρ' ότι πρόσωπα που έχουν απολυθεί υπό όρο δεν πρέπει να εγκαταλείψουν την χώρα, ένα δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλασή τους δυνάμει του Άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα.

Το Άρθρο 27 § 6 του Νόμου 1975/1991 προβλέπει ότι ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης μπορεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος και εάν το προς απέλαση πρόσωπο είναι επικίνδυνο ή είναι πιθανή η διαφυγή του, να διατάξει την κράτησή του έως ότου καταστεί εφικτή η απέλασή του από την Ελλάδα.

38. Το Άρθρο 27 § 7 του Νόμου 1975/1991 προβλέπει ότι οι λεπτομέρειες που αφορούν την εκτέλεση των διαταγών απελάσεως που εκδίδονται με βάση τις διατάξεις του εν λόγω νόμου, καθώς και εκείνων που εκδίδονται με βάση το Άρθρο 74 του Ποινικού Κώδικα, θα καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως.

39. Η απόφαση Αριθ. 4803/13/7Α/18.6.92 των Υπουργών Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως περιέχει ένα αριθμό διατάξεων που αφορούν την απέλαση αλλοδαπών με διοικητική διαταγή. Σύμφωνα με το Άρθρο 6 της αποφάσεως "οι προς απέλαση αλλοδαποί κρατούνται σε κέντρα κράτησης της αστυνομίας ή σε άλλους κατάλληλους χώρους που θα ορίσει ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης". Την 1.4.1993 ο Αντιεισαγγελέας του Αρείου Πάγου έκρινε ότι η απόφαση Αριθ. 4803/13/7Α/18-26.6.92 είχε εφαρμογή κατ' αναλογία και σε υποθέσεις απελάσεως που είχαν διαταχθεί από τα δικαστήρια.

40. Στις 29.11.1994 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά των Βασανισμών και Άλλης Σκληρής, Απάνθρωπης και Ταπεινωτικής Μεταχείρισης και Τιμωρίας (εφεξής ΕΠΒ) δημοσίευσε μία έκθεση εν συνεχεία της επίσκεψής της στην Ελλάδα τον Μάρτιο 1993, που περιέχει τα

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

ακόλουθα πορίσματα και τις ακόλουθες συστάσεις σχετικά με την Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών (Λεωφ. Αλεξάνδρας):

«54. Τα κύρια κρατητήρια της διευθύνσεως αστυνομίας Αθηνών ήσαν στον 7ο όροφο του κτιρίου. Αποτελούντο από 20 κελλιά χωρισμένα σε δύο τομείς. Τα κελλιά είχαν εμβαδόν λίγο περισσότερο από 12 τετραγωνικά μέτρα και ήσαν εξοπλισμένα με μόνιμους πάγκους για ανάπαυση/ύπνο· ο φωτισμός ήταν επαρκής όπως θα ήταν και ο αερισμός εάν δεν υπήρχε συνωστισμός ανθρώπων. Κατ' αρχήν, τα κελλιά μπορούν να θεωρηθούν ως αποδεκτά για πρόσωπα που είναι υποχρεωμένα να παραμείνουν υπό αστυνομική κράτηση για σχετικώς σύντομο διάστημα, υπό τον όρον ότι οι χώροι θα κρατούνται καθαροί και θα παρέχονται σε όσους είναι υποχρεωμένοι να διανυκτερεύσουν στρώματα και κουβέρτες.

55. Όμως, η αποστολή διαπίστωσε ότι πέραν των ποινικών υπόπτων (που μπορεί να παραμείνουν το πολύ τέσσερις με έξη ημέρες ...), η διεύθυνση εχρησιμοποιείτο για να κράτηση προσώπων βάσει της νομοθεσίας περί αλλοδαπών για μακρά χρονικά διαστήματα. Πολλά από τα πρόσωπα που συνάντησε η αποστολή εκρατούντο στα κρατητήρια της διευθύνσεως για χρονικά διαστήματα πέραν του μηνός, μερικοί δε μάλιστα ήσαν εκεί για περισσότερους από τρεις μήνες. Η κατάσταση αυτή είναι απαράδεκτη. Το φυσικό περιβάλλον και το καθεστώς διαβίωσης είναι ακατάλληλο για τόσο μακρόχρονη διαμονή. Δεν υπάρχει καν η δυνατότητα εξόδου σε

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

υπαίθριο χώρο: η εκτός κελιών "άσκηση" γίνεται σε ένα
διαδρόμο παρακείμενο των κελιών.

Κατά τον χρόνο της επισκέψεως της αποστολής στην
διεύθυνση, υπήρχαν περίπου 50 με 60 κρατούμενοι, το 60%
αυτών εκρατούντο βάσει της νομοθεσίας περί αλλοδαπών.

Ωστόσο, ήταν σαφές ότι λίγο πριν την επίσκεψη της απο-
στολής, ο αριθμός των κρατουμένων ήταν πολύ μεγαλύτερος.
Τουλάχιστον 50 πρόσωπα είχαν μεταφερθεί λίγες ημέρες
πριν από η διεύθυνση σε ένα νέο κέντρο κράτησης για αλ-
λοδαπούς που βρίσκεται κοντά στο αεροδρόμιο ...

Συνήθως οι κρατούμενοι εκρατούντο δύο ή τρεις σε ένα
κελλί, αν και ένα κελί που προοριζόταν για γυναίκες φι-
λοξενούσε πέντε. Η αποστολή έμαθε από κρατουμένους ότι
στο πολύ πρόσφατο παρελθόν, δέκα ή και περισσότερα άτομα
εκρατούντο σε κάθε κελί. Δεδομένων των διαστάσεων των
κελλιών, είναι υπερβολικά αυτά τα επίπεδα πληρότητας.

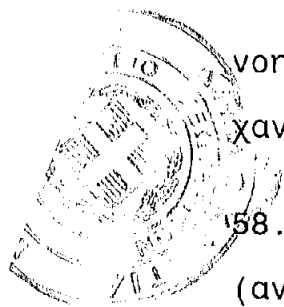
57. Οι αστυνομικοί είπαν στην αποστολή ότι μια σειρά
κελλιών ήταν προορισμένη για ποινικούς υπόπτους και η
άλλη για πρόσωπα που κρατούνται βάσει της νομοθεσίας πε-
ρί αλλοδαπών. Εν τούτοις, παρατηρήθηκε ότι ο διαχωρισμός
αυτών των δύο πολύ διαφορετικών τύπων κρατουμένων δεν
ήταν εξασφαλισμένος.

Περαιτέρω, μερικοί κρατούμενοι βάσει της νομοθεσίας περί
αλλοδαπών δήλωσαν ότι δεν είχαν ενημερωθεί για την ισχύ-
ουσα επ' αυτών διαδικασία (τουλάχιστον σε γλώσσα κατα-

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

νοητή από αυτούς). Αφ' ετέρου, οι κρατούμενοι αυτοί είχαν πρόσβαση σε τηλέφωνο.

58. Οι κρατούμενοι είχαν κουβέρτες στην διάθεσή τους (αν και η αποστολή άκουσε ισχυρισμούς ότι είχαν διατεθεί μόλις την προηγούμενη της πρώτης επισκέψεως), όχι όμως στρώματα.

Δίπλα στα κελλιά υπήρχαν τουαλέτες και ντους, και δεν ακούσθηκαν παράπονα σχετικά με την δυνατότητα πρόσβασης σε αυτές τις ευκολίες. Εν τούτοις, ορισμένοι κρατούμενοι παραπονέθηκαν ότι δεν τους είχαν δοθεί πετσέτες και σαπούνι. Η κατάσταση από άποψη καθαριότητας και εν γένει συντήρησης των τουαλετών/ντους ήταν απαίσια, παρ' ότι έγινε προσπάθεια βελτιώσεως της καταστάσεως μεταξύ των διαφόρων επισκέψεων της αποστολής.

59. Όσον αφορά τις κρατητήρια του 7ου ορόφου της διευθύνσεως αστυνομίας Αθηνών, η ΕΠΕ επιθυμεί να κάνει τις ακόλουθες συστάσεις:

- κανείς να μη κρατείται σε αυτές τις εγκαταστάσεις για διάστημα μεγαλύτερο του απολύτως αναγκαίου,
- να υπάρχει ένα ανώτατο όριο τεσσάρων κρατουμένων ανά κελλί (με δυνατότητα εξαιρέσεως μόνο για περιπτώσεις προσώπων που παραμένουν μόνο για μερικές ώρες υπό κράτηση),

σε όποιον κρατείται την νύκτα να δίδονται κουβέρτες και στρώμα,

να ανακαινισθούν οι τουαλέτες/ντους και να διατηρούνται σε καλή από απόψεως υγιεινής κατάσταση, και να δίδονται στους κρατούμενους τα αναγκαία για την ατομική καθαριότητά τους,

να εξευρεθούν τα μέσα για να μπορούν τα πρόσωπα που κρατούνται για διάστημα μεγαλύτερο των 24 ωρών να ασκούνται στο ύπαιθρον καθημερινώς,

οι κρατούμενοι βάσει της νομοθεσίας περί αλλοδαπών να είναι αυστηρά χωρισμένοι από τους ποινικούς υπόδικτους,

να δίδεται ένα ενημερωτικό φυλλάδιο στους κρατούμενους βάσει της νομοθεσίας περί αλλοδαπών όπου να εξηγείται η διαδικασία που ισχύει επ' αυτών καθώς και τα σχετικά δικαιώματά τους. Το φυλλάδιο αυτό να υπάρχει στις γλώσσες που συχνότερα ομιλούνται από αυτά τα πρόσωπα, και εάν χρειάζεται, να παρέχονται υπηρεσίες διερμηνέως.»

41. Τον Μάιο 1997 και τον Οκτώβριο 1999 η ΕΠΒ πραγματοποίησε άλλες δύο επισκέψεις στην αστυνομική διεύθυνση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας και στο κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας. Οι σχετικές εκθέσεις δεν έχουν ακόμη δημοσιοποιηθεί.

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

42. Ο αιτών παραπονείται σχετικά με τις συνθήκες της κράτησης του εν αναμονή της απελάσεώς του τόσο στην Δραπετσώνα όσο και στην Αλεξάνδρας. Επικαλείται το Άρθρο της Συμβάσεως που έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθεί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικής.»

43. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησης του αιτούντος δεν συνιστούσαν απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση κατά παράβαση του Άρθρου 3 διότι υπολείπονταν από το απαιτούμενο επίπεδο αυστηρότητας. Η 17μηνη κράτηση οφειλόταν στις διάφορες προσπάθειες του αιτούντος να σταματήσει την έκδοσή του.

44. Το Δικαστήριο έχει υπ' όψη του ότι σύμφωνα με την νομολογία των οργάνων της Συμβάσεως, η κακομεταχείριση πρέπει να έχει φθάσει σε κάποιο ελάχιστο επίπεδο αυστηρότητας για να εμπίπτει στο Άρθρο 3 (απόφαση της 18.1.1978 επί της υποθέσεως *Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, Σειρά Α, Αριθ. 25, σ. 65 § 162). Το αυτό ισχύει και προκειμένου περί της εξευτελιστικής μεταχείρισης (*Costello-Roberts κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, Σειρά Α, Αριθ. 247-C, σ. 59 § 30). Η εκτίμηση αυτού του ελάχιστου επιπέδου αυστηρότητας είναι σχετική. Εξαρτάται από όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως, όπως η διάρκεια της μεταχείρισης,

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

τα σωματικά και πνευματικά της αποτελέσματα, και σε ορισμένες περιπτώσεις, το φύλο, η ηλικία και η κατάσταση της υγείας του θύματος (βλ. τις ανωτέρω μνημονευθείσες αποφάσεις *Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου* και *Costello-Roberts κατά Ηνωμένου Βασιλείου* ε.α.).

45. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο αιτών κρατήθηκε αρχικά για αρκετούς μήνες στον αστυνομικό σταθμό Δραπετσώνας, που είναι ένα κέντρο κράτησης για πρόσωπα που κρατούνται με βάση την νομοθεσία περί αλλοδαπών. Ισχυρίζεται μεταξύ άλλων ότι ήταν περιορισμένος σε ένα συνωστισμένο και βρώμικο κελλί χωρίς επαρκείς εγκαταστάσεις ύπνου και υγιεινής, με σπάνιο το ζεστό νερό, χωρίς καθαρό αέρα και φυσικό φως ημέρας, και χωρίς προαύλιο για άσκηση. Αδυνατούσε ακόμη και να διαβάσει ένα βιβλίο διότι το κελλί ήταν υπερπλήρες. Τον Απρίλιο 1998 μεταφέρθηκε στην αστυνομική διεύθυνση της Λεωφ. Αλεξάνδρας όπου οι συνθήκες ήσαν παρόμοιες με της Δραπετσώνας και όπου κρατήθηκε μέχρι τις 3.12.1998 οπότε και απελάθηκε στην Συρία.

Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η κυβέρνηση δεν αρνήθηκε τους ισχυρισμούς του αιτούντος σχετικά με τον συνωστισμό και την έλλειψη κρεβατιών ή σκεπασμάτων.

46. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι συνθήκες κράτησης είναι δυνατόν μερικές φορές να συνιστούν απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση. Στην *Ελληνική υπόθεση* (Επιτηρίδα της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Αριθ. 12, 1969), η Επι-

τροπή κατέληξε σε αυτό το συμπέρασμα σε σχέση με τον συνωστισμό και τις ανεπαρκείς εγκαταστάσεις για θέρμανση, υγιεινή, ύπνο, τροφή, αναψυχή και επικοινωνία με τον έξω κόσμο. Όταν αξιολογούνται οι συνθήκες κράτησης, πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη οι συσσωρευτικές επιπτώσεις αυτών των συνθηκών, καθώς και οι συγκεκριμένοι ισχυρισμοί του αιτούντος. Στην παρούσα υπόθεση, παρ' ότι το Δικαστήριο δεν διενήργησε επιτόπια επίσκεψη, παρατηρεί ότι οι ισχυρισμοί του αιτούντος ενισχύονται από τα συμπεράσματα της εκθέσεως της ΕΠΒ της 29.11.1994 όσον αφορά την αστυνομική διεύθυνση της Λεωφ. Αλεξάνδρας. Στην έκθεσή της η ΕΠΒ τόνιζε ότι τα κελλιά και το καθεστώς κράτησης σε αυτόν τον τόπο ήταν εντελώς ακατάλληλα για περιόδους πέραν των ολίγων ημερών, η πληρότητα ήταν καταφανώς υπερβολική και οι εγκαταστάσεις υγιεινής απαίσιες. Παρ' ότι η ΕΠΒ δεν είχε επισκεφθεί το κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η κυβέρνηση είχε περιγράψει τις συνθήκες στην Αλεξάνδρας ως ίδιες με της Δραπετσώνας, και ο ίδιος ο αιτών είχε παραδεχθεί ότι η Αλεξάνδρας ήταν ελαφρώς καλύτερη από την Δραπετσώνα, δεδομένου ότι υπήρχε φυσικό φως, καθαρός αέρας στα κελλιά και επαρκές ζεστό νερό.

47. Επίσης, το Δικαστήριο δεν αγνοεί το γεγονός ότι το 1997 η ΕΠΒ επισκέφθηκε τόσο την αστυνομική διεύθυνση της Αλεξάνδρας και το κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας, και αισθάνθηκε την ανάγκη να επαναλάβει την επίσκεψή της και στους δύο αυτούς τόπους το 1999. Ο αιτών είχε κρατηθεί ενδιάμεσως, από τον Ιούλιο 1997 έως τον Δεκέμβριο 1998.

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

Εν όψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι συνθήκες κράτησης του αιτούντος στην αστυνομική διεύθυνση της Λεωφόρου Αλεξάνδρας και στο κέντρο κράτησης της Δραπετσώνας, και συγκεκριμένα ο μεγάλος συνωστισμός και η έλλειψη ευκολιών για τον ύπνο, σε συνδυασμό με την υπερβολικά μακρά διάρκεια της κράτησής του υπ' αυτές τις συνθήκες, συνιστούν εξευτελιστική μεταχείριση κατά παράβαση του Άρθρου 3.

II. ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

50. Ο αιτών επίσης παραπονείται βάσει του Άρθρου 5 της Συμβάσεως για την νομιμότητα και την διάρκεια της κράτησής του και την απουσία σχετικών ένδικων μέσων βάσει του εγχωρίου δικαίου. Το Άρθρο 5 της Συμβάσεως προβλέπει τα εξής:

«1. Παν πρόσωπο έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθεί της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν: ...

(στ) Εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως αιόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθεί από του να εισέλθει παρانونύμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως. ...

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου ίνα τούτο αποφασίσει εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη

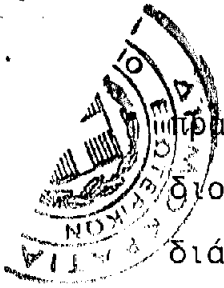

την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

51. Η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο αιτών ήταν υπό κράτηση συνεπεία δικαστικής απόφασεως που διέτασσε την απέλασή του. Προκύπτει από αυτή την απόφαση ότι ο αιτών θεωρήθηκε επικίνδυνος για την δημόσια τάξη και ασφάλεια, αλλιώς δεν θα είχε απελαθεί. Ακόμη, η κράτηση είχε βάση στο εγχώριο δίκαιο και συγκεκριμένα στο Άρθρο 7 του Ποινικού Κώδικα και το άρθρο 27 § 7 του Νόμου 1975/91, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 της υπουργικής αποφάσεως Αριθ. 4803/13/7Α/18-26.6.92. Η 17μηνης διάρκειας κράτηση οφειλόταν στις διάφορες προσπάθειες του αιτούντος να σταματήσει την απέλασή του.

52. Η κυβέρνηση περαιτέρω ισχυρίζεται ότι ο δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας της κράτησης του αιτούντος ήταν ενσωματωμένος στην απόφαση που διέτασσε την απέλασή του. Εν πάση περιπτώσει, στις 11.5.1998 το δικαστήριο του Πειραιώς επανεξέτασε το ζήτημα της απέλασης του αιτούντος, και κατά σιωπηρή επέκταση, το ζήτημα της κράτησής του.

53. Ο αιτών ισχυρίζεται ότι, ελλείψει διατάξεων νόμου, δεν μπορεί η κράτηση να γίνει νόμιμη με μόνη την άποψη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Ακόμη, δεν είχε στην διάθεσή του κανένα ένδικο μέσο για να προσβάλει την νομιμότητα της μακροχρόνιας κράτησής του. Τα αιτήματά του προς τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, με τα οποία τους καλούσε να άρουν την διαταγή απελάσεως και να τον απολύσουν, δεν συνιστούν ένδικα μέσα, όλα δε απορρίφθηκαν ή παρέμειναν αναπάντητα. Στην

πράξη, δεδομένου ότι η κράτησή του ούτε είχε διαταχθεί από διοικητική απόφαση ούτε από δικαστική απόφαση, δεν είχε στην διάθεσή του κανένα ένδικο μέσο για να προσβάλει την νομιμότητά της.

54. Το Δικαστήριο έχει υπ' όψη του ότι δεν αμφισβητείται το ότι ο αιτών ήταν υπό κράτηση ενώ "εκκρεμούσε διαδικασία απελάσεως" για τους σκοπούς του Άρθρου 5 § 1(στ). Εν τούτοις, το Δικαστήριο οφείλει να εξετάσει εάν η κράτηση του αιτούντος ήταν "νόμιμη" με την έννοια του Άρθρου 5 § 1(στ), με ιδιαίτερη αναφορά στις δικλείδες ασφαλείας που προβλέπει το εθνικό σύστημα. Στις περιπτώσεις που εξετάζεται η "νομιμότητα" της κράτησης, συμπεριλαμβανομένου και του ερωτήματος εάν έχει ακολουθηθεί "η νόμιμος διαδικασία", η Σύμβαση αναφέρεται ουσιαστικά στην υποχρέωση τήρησης των ουσιαστικών και δικονομικών κανόνων του εθνικού δικαίου, αλλά απαιτεί επιπροσθέτως όπως κάθε στέρηση της ελευθερίας είναι σύμφωνη με τους σκοπούς του Άρθρου 5, ήτοι την προστασία του ατόμου από την αυθαιρεσία (βλ. *Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση της 15.11.1996, *Εκθέσεις Αποφάσεων*, 1996-V, § 118).

55. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έχει υπ' όψη του ότι με την διατύπωση ότι κάθε στέρηση της ελευθερίας πρέπει να γίνεται "συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν", το Άρθρο 5 § 1 κυρίως απαιτεί όπως η σύλληψη ή κράτηση έχει νόμιμη βάση στο εγχώριο δίκαιο. Εν τούτοις, οι λέξεις αυτές δεν αποτελούν απλή αναφορά στο εγχώριο δίκαιο. Έχουν σχέση και με την ποιότητα του δικαίου, και απαιτούν όπως αυτό είναι σύμφωνο με το κανόνα του

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

κράτους δικαίου, μία έννοια που ενυπάρχει σε όλα τα Άρθρα της Συμβάσεως. Ποιότητα υπ' αυτήν την έννοια σημαίνει ότι όταν ένας εθνικός νόμος επιτρέπει την στέρηση της ελευθερίας, ο νόμος αυτός πρέπει να είναι επαρκώς προσιτός και ακριβής, έτσι ώστε να αποφεύγεται κάθε κίνδυνος αυθαιρεσίας (βλ. την απόφαση της 25.6.1996 επί της υποθέσεως *Amuur κατά Γαλλίας, Εκθέσεις Αποφάσεων*, 1996-III, § 50).

56. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Άρθρο 27 § 6 του Νόμου 1975/1991 που έχει εφαρμογή επί της απελάσεως αλλοδαπών δια διοικητικής διαταγής, προβλέπει την κράτηση ενός αλλοδαπού υπό τον όρον ότι εκκρεμεί η εκτέλεση της διοικητικής διαταγής για απέλαση που έχει εκδοθεί από τον Υπουργό Δημοσίας Τάξεως και ότι ο αλλοδαπός έχει κριθεί επικίνδυνος για την δημόσια τάξη και ασφάλεια ή ότι ο αλλοδαπός θα μπορούσε να διαφύγει.

Στην προκειμένη περίπτωση η απέλαση του αιτούντος είχε διαταχθεί από δικαστήριο και όχι από διοικητική απόφαση. Ακόμη, ο αιτών δεν είχε θεωρηθεί επικίνδυνος για την δημόσια τάξη. Το δικαστικό συμβούλιο που διέταξε την απόλυσή του από τις φυλακές τον Ιούλιο 1997 έκρινε ότι από την διαγωγή του αιτούντος κατά την διάρκεια της κράτησής του φαινόταν ότι δεν επρόκειτο να διαπράξει άλλα εγκλήματα εάν απολυόταν και ότι δεν υπήρχε ανάγκη παράτασης της κράτησής του.

57. Το Δικαστήριο περαιτέρω σημειώνει ότι την 1.4.1993 ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου έκρινε ότι η απόφαση Αριθ. 4803/13/7Α/18-26.6.92 είχε εφαρμογή κατ' αναλογία και σε υπο-

θέσεις απελάσεων που είχαν διαταχθεί από τα δικαστήρια. Το Δικαστήριο δεν θεωρεί ότι η άποψη ενός ανώτερου εισαγγελικού λειτουργού – σχετικά με την κατ' αναλογία εφαρμογή μιας δικαστικής αποφάσεως στην περίπτωση της κράτησης προσώπων κατά των οποίων εκκρεμεί διοικητική απέλαση – συνιστούσε "νόμο" επαρκούς "ποιότητας" με την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου.

58. Υπ' αυτές τις συνθήκες το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 5 § 1 της Συμβάσεως στην προκειμένη υπόθεση.

59. Έχοντας διαπιστώσει ότι η κράτηση του αιτούντος με κανένα τρόπο δεν ήταν σύμφωνη με τις απαιτήσεις του Άρθρου 5 § 1, το Δικαστήριο δεν θεωρεί αναγκαίο να εξετάσει ξεχωριστά το ζήτημα εάν η διάταξη αυτή είχε επίσης παραβιασθεί εξ αιτίας της διάρκειας της κράτησης του αιτούντος.

60. Εξετάζοντας την καταγγελία του αιτούντος από την άποψη του Άρθρου 5 § 4 της Συμβάσεως, η κυβέρνηση ισχυρίσθηκε ότι η επανεξέταση βάσει του Άρθρου 5 § 4 είχε ενσωματωθεί στις δικαστικές αποφάσεις που διέτασαν την απέλασή του (16.7.1997) και που απέρριψαν την ανάκλησή της (11.5.1998).

61. Το Δικαστήριο έχει υπ' όψη του ότι η έννοια της "νομιμότητας" στην παράγραφο 4 του Άρθρου 5 έχει την ίδια έννοια όπως και στην παράγραφο 1, ότι δηλαδή το κρατούμενο πρόσωπο έχει δικαίωμα επανεξέτασης της κράτησής του όχι μόνο με βάση τις προϋποθέσεις του εγχώριου δικαίου, αλλά επίσης και με εκείνες που προβλέπονται στο κείμενο της Σύμβασης, με τις γενικές αρ-

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

χές που υπάρχουν σε αυτή και με τους στόχους των περιορισμών που επιτρέπει το Άρθρο 5 § 1. Το Άρθρο 5 § 4 δεν εγγυάται το δικαίωμα δικαστικής επανεξέτασης σε τέτοιο εύρος ώστε να δίνει το δικαίωμα στο Δικαστήριο να υποκαθιστά με την κρίση του την κρίση της αρμόδιας να αποφασίζει αρχής, σε κάθε πτυχή της υπόθεσης όπως π.χ. σε απλά ζητήματα σκοπιμότητας. Η επανεξέταση πρέπει ωστόσο να είναι αρκετά ευρεία ώστε να συμπεριλαμβάνει τις συνθήκες που είναι ουσιώδεις για την "νόμιμη" κράτηση ενός προσώπου σύμφωνα με το Άρθρο 5 § 1 (βλ. την ως άνω απόφαση *Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, § 127).

62. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι τα αιτήματα του αιτούντος με ημερομηνίες 28.11.1997 και 26.7.1998 προς τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως με τα οποία ζητούσε να τον απολύσουν, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αποτελεσματικά ένδικα μέσα με τα οποία ο αιτών θα μπορούσε να προσβάλει την νομιμότητα της κράτησής του. Υποβάλλοντας αυτά τα αιτήματα, ο αιτών απευθυνόταν την διακριτική επιείκεια αυτών των Υπουργών, οι οποίοι είτε τα απέρριπταν ή τα άφηναν αναπάντητα. Ακόμη, στην απόφασή του της 11.5.1998, το δικαστικό συμβούλιο των πρωτόδικου ποινικού δικαστηρίου του Πειραιώς, εν διασκέψει, παρέλειψε να αποφανθεί επί του αιτήματος του αιτούντος σχετικά με την κράτησή του.

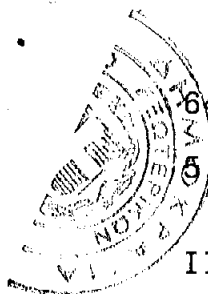
63. Κατά συνέπεια, το εγχώριο νομικό σύστημα δεν παρέσχε στον αιτούντα την ευκαιρία να προσφύγει ενώπιον εθνικού δικαστηρίου το οποίο να αποφασίσει επί του νομίμου της κράτησής του, όπως απαιτεί το Άρθρο 5 § 4.

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

64. Το Δικαστήριο καταλήγει ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 4 της Συμβάσεως.

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

65. Το Άρθρο 65 της Συμβάσεως προβλέπει:

"Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του υπ' όψη Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους επιτρέπει μόνον μερική επανόρθωση, τότε το Δικαστήριο, εάν είναι αναγκαίο, θα επιδικάσει δίκαιη ικανοποίηση στον θιγόμενο αντίδικο."

A. Βλάβη και δικαστικά έξοδα

66. Ο αιτών ζητεί ένα συνολικό ποσό 18 εκατομμυρίων δραχμών για χρηματικές και μη χρηματικές βλάβες καθώς και για δικαστικά έξοδα και δαπάνες.

67. Η κυβέρνηση θεωρεί το ποσό υπερβολικό.

68. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο αιτών δεν επιδίωξε να στοιχειοθετήσει την απαίτησή του για χρηματική βλάβη. Κατά συνέπεια, δεν αποδείχθηκε τέτοια βλάβη και το αίτημά του απορρίπτεται ως προς το σημείο αυτό.

69. Όσον αφορά τον ισχυρισμό για μη χρηματική βλάβη, το Δικαστήριο θυμάται το πλήθος και την σοβαρότητα των παραβιάσεων που διαπίστωσε στην παρούσα υπόθεση για τις οποίες ο αιτών πρέπει να αποζημιωθεί. Ο αιτών έχει επίσης υποβληθεί σε έξοδα

Μεταφραστικό Γραφείο Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα.

Bureau des Traductions du Ministère des Affaires Etrangères
de la République Hellénique, Athènes.

Hellenic Republic - Ministry of Foreign Affairs
Translations Office, Athens.

για την εκπροσώπησή του ενώπιον της Επιτροπής και του Δικαστηρίου. Κρίνοντας με δίκαιη βάση όπως προβλέπει το Άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο αποφασίζει να επιδικάσει το συνολικό ποσό των 5 εκατομμυρίων δραχμών για μη χρηματική βλάβη και δικαστικά έξοδα, πλέον του τυχόν πληρωτέου ΦΠΑ.

B. Τόκος υπερημερίας

70. Σύμφωνα με στοιχεία που έχει το Δικαστήριο, το νόμιμο επιτόκιο που ισχύει στην Ελλάδα κατά την ημερομηνία εκδόσεως της παρούσης αποφάσεως είναι 6% ετησίως.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΩΣ

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 3 της Συμβάσεως,
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 5 § 1 της Συμβάσεως,
3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 5 § 4 της Συμβάσεως,
4. *Κρίνει*

(α) Ότι το καθ' ου Κράτος πρέπει να πληρώσει στον Αιτούντα εντός τριών μηνών από την ημερομηνία που η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική βάσει του Άρθρου 44 § 2 της Συμβάσεως, το ποσό των 5.000.000 (πέντε εκατομμυρίων) δραχμών για μη χρηματικές βλάβες και έξοδα, μαζί με τον ΦΠΑ που τυχόν αναλογεί,

(β) ότι από την λήξη της ως άνω τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι ολοσχερούς εξοφλήσεως, θα προστίθεται τόκος με το ως άνω ετήσιο επιτόκιο 6%,

2. *Απορρίπτει* το υπόλοιπο μέρος της απαιτήσεως του Αιτούντος για δίκαιη ικανοποίηση.

Εκδόθηκε στην Αγγλική και κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 6.3.2001, σύμφωνα με τον Κανονισμό 77 §§ 2 & 3 των Κανονισμών του Δικαστηρίου.

J.-P. Costa, Πρόεδρος - υπογραφή

S. Dollé, Γραμματεύς - υπογραφή

=====

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου αγγλικού κειμένου

Γιάννης Ι. Κοκκώνης

Αθήνα, 13 Απριλίου 2001

